

Handläggare
Suzanne Fyffe
Telefon: 08-50803012

Till
Järva stadsdelsnämnd
2024-10-24

Strategi för Stockholms utomhusbelysning. Rätt belysning, på rätt plats, vid rätt tillfälle.

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2024/769

Förvaltningens förslag till beslut

1. Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart

Sammanfattning

Förvaltningen delar analysen i strategin att det finns behov av ett enhetligt arbete i staden angående utomhusbelysning i relation till fokusområdena ljusföroreningar, biologisk mångfald, gestaltning och anpassning till stadsbild, energi- och resurseffektivisering, samt trygghet och säkerhet. Att ta hänsyn till fokusområden såsom biologisk mångfald och trygghet är en del av förvaltningens dagliga arbete och de flesta belysningsåtgärder planeras i samarbete med trafikkontoret som har den tekniska kompetensen.

De belysningsanläggningar som nämnden ansvarar för är för få för att motivera att denna kompetens säkras inom förvaltningen. Förvaltningen saknar den tekniska kompetens som behövs i det arbete som rör tekniska lösningar och avvägningar. På grund av detta menar förvaltningen att det, trots stöd, kan bli svårt att genomföra de föreslagna aktivitets- och åtgärdsplaner samt checklistor som efterfrågas, liksom de aktiviteter och åtgärder som följer på dessa planer. Förvaltningen ser en fördel om trafikkontoret med sin expertis ansvarade för all belysning, oavsett plats.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har mottagit en remiss från kommunstyrelsen angående *Strategi för Stockholms utomhusbelysning. Rätt belysning, på rätt plats, vid rätt tillfälle* KS 2024/769.

Ärendet

Syftet med *Strategi för Stockholms utomhusbelysning. Rätt belysning, på rätt plats, vid rätt tillfälle* är att möjliggöra ett stadsövergripande och gemensamt arbetssätt för belysning i förhållande till följande fokusområden:

- Ljusföroreningar
- Biologisk mångfald
- Energi- och resurseffektivisering
- Gestaltning och anpassning till stadsbild
- Trygghet och säkerhet

Strategin ska implementeras hos berörda förvaltningar och bolag i Stockholms stad samt tillämpas i samband med alla typer av processer, planer och projekt, installationer och förvaltning som berör utomhusbelysning. Strategin behandlar ett flertal aspekter kopplade till belysning i staden och utgör ett stöd i de processer där utomhusbelysning förekommer. Strategin föreslår en process som hanterar behov av utomhusbelysning, där olika lösningar övervägs och utvärderas i enlighet med strategin.

Behov av utomhusbelysning	Vilket behov finns för befintlig eller planerad belysning
Tillämpning av styrdokument	Vad står i strategin? Vilka andra styrdokument, vägledande riktlinjer eller planer är relevanta utifrån behovsfrågan?
Expertkonsultation	Vilka av strategins fokusområden berörs? Vad har platsen för funktion idag? Vilka avvägningar eller prioriteringar behöver göras? Finns det några checklistor som är särskilt användbara?
Genomförandeplan	Vilka belysningsåtgärder är bäst lämpade för platsen som tar hänsyn till platsens behov och funktion? Hur motiveras valda lösningar? Hur ska arbetet genomföras?
Genomförande av åtgärder	Åtgärder genomförs på platsen. Tänk på att vissa områden kan omfattas av särskilda föreskrifter. Kommunicera med invånarna med hjälp av skyltning eller liknande.
Uppföljning	Vad blev effekten eller effekterna av valda belysningsåtgärder?

	Vilka lärdomar kan vi dra inom staden? Vad anser kommuninvånarna?
--	---

I samband med planering av belysningsåtgärder bör olika kompetenser och teknik involveras för att uppnå en hållbar utomhusbelysning. Det kan även finnas behov av att kommunicera planerade åtgärder till allmänheten.

Då det för olika platser och situationer kan vara flera olika och motstridiga behov som är styrande, behöver avvägningar göras. För att maximera synergier och minimera konflikter mellan fokusområden behöver behovet av belysningens funktioner och påverkan av belysningen utvärderas för respektive plats och den valda lösningen förankras i det lokala projektet.

Strategin omfattar Stockholms stads verksamheter och stadens utomhusbelysning, exempelvis på följande platser:

- Villagator, lokalgator, stadsgator, trafikleder m.fl.
- Gång- och cykelvägar, trappleder, parkvägar, tunnlar
- Broar och kajer
- Husfasader
- Informationsskärmar
- Arenor
- Idrottsplatser och bollplaner
- Parker och naturområden
- Lekplatser, utegym, löparspår, hundrastgårdar
- Parkeringar
- Begravningsplatser

För att strategin ska få genomslag bör de särskilt berörda förvaltningarna och bolagen ta fram en plan för hur de beskrivna fokusområdena och åtgärdsförslagen kan förankras och genomföras inom respektive verksamhet. Detta kan göras i form av en kortfattad aktivitets- och åtgärdsplan som beskriver hur den aktuella förvaltningen/bolaget kan arbeta med utomhusbelysning utifrån belysningsstrategin.

De bolag och förvaltningar som bedriver ett löpande arbete med att anlägga eller byta ut utomhusbelysning kan även skapa checklistor i syfte att underlätta arbetet samt höja kvaliteten och skapa likformighet på anläggningar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen stadsutveckling, medborgarservice och fritid.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen delar analysen i strategin att det finns behov av ett enhetligt arbete i staden angående utomhusbelysning i relation till fokusområdena ljusföroreningar, biologisk mångfald, gestaltning och anpassning till stadsbild, energi- och resurseffektivisering, samt trygghet och säkerhet. Att ta hänsyn till fokusområden såsom biologisk mångfald och trygghet är en del av förvaltningens dagliga arbete och de flesta belysningsåtgärder planeras i samarbete med trafikkontoret som har den tekniska kompetensen.

Den specialistkompetens som behövs för att kunna värdera olika behov och väga dessa mot varandra, att välja rätt teknisk lösning för varje plats eller utföra de aktivitets- och åtgärdsplaner samt checklistor anpassade till verksamheterna som förespråkas finns inte inom förvaltningen. De belysningsanläggningar som nämnden ansvarar för är för få för att motivera att denna kompetens säkras inom förvaltningen. Förvaltningen kan bistå med lokalkännedom men under tidigare samarbete med trafikkontoret, som fungerat mycket bra, har det visat sig att trafikkontoret också har bra lokalkännedom.

I dagsläget har förvaltningen ansvar för ett i sammanhanget litet antal belysningsanläggningar. I utbyte eller underhåll av dessa används trafikkontorets expertis. För att snabbt kunna åtgärda fel och brister men även för att kunna få en överblick vid exempelvis trygghetsskapande åtgärder är det viktigt att hålla ett uppdaterat register över belysningsbeståndet med information om typ, status, etc. Ett sådant uppdaterat register, kopplat till parkkarta, finns inte i dagsläget och att ta fram ett sådant underlag är resurskrävande. Förvaltningen ser en fördel om trafikkontoret med sin expertis ansvarade för all belysning, oavsett plats.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Adrian Göransson
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Följebrev Strategi för Stockholms utomhusbelysning
2. Strategi för Stockholms utomhusbelysning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2024-10-09
Adrian Göransson, Avdelningschef	2024-10-08